

Projekt

**UCHWAŁA NR ..../..../19
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
z dnia ..... 2019 roku**

w sprawie utworzenia Parku Krajobrazowego Mierzei i Żuław Wiślanych

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r., poz. 512) i art. 16 ust. 2, 3 i 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r., poz. 1614 z późn. zm.), § 22 ust. 1 Regulaminu pracy Sejmiku Województwa Pomorskiego oraz § 2 uchwały nr 1232/LI/10 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 września 2010 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu konsultowania projektów aktów prawa miejscowego z wojewódzką radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r., poz. 688) w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji, po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku oraz Radami Gmin: Stegna, Sztutowo i Krynica Morska, Sejmik Województwa Pomorskiego uchwala, co następuje:

§ 1

1. Tworzy się Park Krajobrazowy Mierzei i Żuław Wiślanych, zwany dalej „Parkiem”, obejmujący obszar o powierzchni 10 550,96 ha, położony w województwie pomorskim, w powiecie nowodworskim na terenie gmin: Stegna, Sztutowo i Krynica Morska.
2. Obszar Parku obejmuje w całości obszar dotychczas istniejącego Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”.
3. W celu zabezpieczenia Parku przed zagrożeniami zewnętrznymi, wynikającymi z działalności człowieka, wyznacza się otulinę Parku o powierzchni 23 235,51 ha, położoną na terenie gmin: Stegna, Sztutowo, Nowy Dwór Gdański (powierzchnia lądowa obejmuje 9 258,66 ha) oraz na części wód Zalewu Wiślanego w granicach województwa pomorskiego (powierzchnia wodna obejmuje 13 976,85 ha).
4. Przebieg granic Parku w postaci wykazu współrzędnych punktów załamania przedstawia załącznik nr 1 do uchwały.
5. Przebieg granic otuliny w postaci wykazu współrzędnych punktów załamania przedstawia załącznik nr 2 do uchwały.
6. Przebieg granic Parku i otuliny przedstawia mapa stanowiąca załącznik nr 3 do uchwały.

§ 2

Szczególnymi celami ochrony Parku są:

- 1) zachowanie charakterystycznych cech krajobrazu Mierzei Wiślanej, w tym: strefowego, równoległego do brzegu morskiego, układu przestrzennego poszczególnych siedlisk przyrodniczych na Mierzei, ciągłości kompleksu leśno-wydmowego i przeciwdziałanie jego fragmentacji, piaszczystych plaż nadzatkowych

i niskich wybrzeży nadzalewowych oraz rolniczego (z przewagą łąk i pastwisk) charakteru Polderu Przebrno,

- 2) zachowanie charakterystycznych cech krajobrazu Żuław Wiślanych, w tym: naturalnego charakteru brzegów wód, historycznej (pomennonickiej) sieci melioracyjnej, zbiorników wodnych pełniących funkcje starorzeczy, alei przydrożnych, zadrzewień śródpolnych i nadwodnych obejmujących: szpalery „głowiastych” wierzb, remizy śródpolne, zakrzewienia nad zbiornikami wodnymi i rowami melioracyjnymi z ziołoroślami o charakterze welonowym, drzewa o charakterze pomnikowym i drzewa owocowe starych odmian;
- 3) zachowanie i utrzymanie we właściwym stanie oraz renaturalizacja siedlisk przyrodniczych i zbiorowisk roślinnych, w tym szczególnie rzadkich i zagrożonych w skali lokalnej i krajowej, objętych ochroną prawną oraz interesujących ze względów zasięgowych;
- 4) ochrona cennych lub zagrożonych elementów rodzimej różnorodności biologicznej, w tym gatunków zagrożonych i rzadkich w Polsce i na Pomorzu Gdańskim;
- 5) ochrona siedlisk ważnych dla zachowania bogactwa fauny, w szczególności Mierzei Wiślanej jako korytarza migracyjnego oraz ważnych miejsc lęgowych ptaków, a także rejonów ich odpoczynku i żerowania w okresie wędrówek i zimowania,
- 6) utrzymanie warunków mikroklimatycznych, umożliwiających rozwój lecznictwa uzdrowiskowego oraz walorów ułatwiających rozwój turystyki i wypoczynku;
- 7) zachowanie wartości kulturowych jednostek osadniczych, zwłaszcza tradycyjnych układów zabudowy wiejskiej, starego budownictwa o cechach regionalnych oraz reprezentatywnych obiektów kultury materialnej – w szczególności domów podcieniowych, zagród holenderskich, architektury kurortowej Krynicy Morskiej;
- 8) ochrona materialnych i niematerialnych wartości kultury, w tym zachowanie tradycji związanych z rybackim, rolniczym i wypoczynkowym charakterem miejscowości;
- 9) edukacja i uświadamianie tożsamości kulturowej oraz propagowanie tradycyjnych, proekologicznych metod pracy agrarnej na Żuławach.

§ 3

Na terenie Parku wprowadza się następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;

- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych, w pasie o szerokości 15 m (wskazanym w załączniku nr 3 do uchwały), obustronnie od linii brzegowej:
  - a) rzeki Wisły Królewieckiej;
  - b) rzeki Łaszki;
  - c) prawobrzeżnej odnogi rzeki Wisły Królewieckiej na odcinku od punktu o współrzędnych X 717218,94 i Y 510970,98 do punktu o współrzędnych X 715768,13 i Y 516284,12;
  - d) prawobrzeżnej odnogi rzeki Wisły Królewieckiej na odcinku od punktu o współrzędnych X 717473,62 i Y 513744,09 do punktu o współrzędnych X 715790,23 i Y 515866,92;
  - e) prawobrzeżnej odnogi rzeki Wisły Królewieckiej na odcinku od punktu o współrzędnych X 717342,59 i Y 514946,58 do punktu o współrzędnych X 716641,80 i Y 516405,82;
  - f) lewobrzeżnej odnogi rzeki Wisły Królewieckiej na odcinku od punktu o współrzędnych X 714925,56 i Y 511634,87 do punktu o współrzędnych X 713971,43 i Y 515243,15;

– z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej oraz racjonalnej gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie technicznym brzegu morskiego;
- 9) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 10) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 11) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 12) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 13) organizowania rajdów motorowych i samochodowych.

§ 4

1. W odniesieniu do zakazów, o których mowa w § 3, obowiązują odstępstwa wskazane w art. 17, ust.2 – 3a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.
2. Zakaz o którym mowa w § 3 pkt 3 dotyczy:
  - 1) zadrzewień śródpolnych o charakterze pasmowym, pełniących funkcje przeciwoerozyjne,
  - 2) zadrzewień o charakterze obszarowym w formie kęp, wyraźnie odróżniających się w krajobrazie,
  - 3) pojedynczych drzew o charakterze pomnikowym lub szczególnie cennych przyrodniczo i kulturowo.
3. Zakazy, o których mowa w § 3 pkt 7 nie dotyczą budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych służących celom parku krajobrazowego.
4. Zakaz, o którym mowa w § 3 pkt 8 nie dotyczy:
  - 1) lokalizowania nowych obiektów w nadzatkowej i nadzalewowej części pasa technicznego brzegu morskiego w określonych w obowiązujących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin granicach zwartej zabudowy miejscowości: Jantar, Kąty Rybackie, Krynica Morska (wszystkie jednostki osadnicze gminy), Mikoszewo, Skowronki, Stegna, Sztutowo;
  - 2) istniejących obiektów lotniskowych, mieszkalnych i usługowych, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004 r. oraz prawomocnych decyzji o warunkach zabudowy – gdzie dopuszcza się w celu poprawy standardów ochrony środowiska lub walorów

estetyczno-krajobrazowych modernizację istniejącego zainwestowania poprzez: rozbiórkę, rozbiórkę i budowę, nadbudowę o poddasze użytkowe, rozbudowę:

- a) budynku obiektów mieszkalnych o nie więcej niż 50% istniejącej powierzchni zabudowy,
  - b) obiektów usługowych o nie więcej niż 20% istniejącej powierzchni zabudowy budynku,
- pod warunkiem nieprzybliżania zabudowy do brzegów wód;
- 3) odcinków plaż nadmorskich (poza otulinami rezerwatów przyrody), na których dopuszczalne jest lokalizowanie w trybie art. 29 ust. 1 pkt 12 ustawy Prawo budowlane sezonowych obiektów budowlanych o powierzchni zabudowy do 150 m².
5. Odstępstwa wymienione w § 4 ust. 4 mają zastosowanie w przypadku, gdy w trakcie postępowania strona wykaże brak niekorzystnego wpływu planowanej inwestycji na chronione: krajobrazy, siedliska przyrodnicze z sieci Natura 2000, gatunki grzybów, roślin i zwierząt.

§ 5

Bezpośredni nadzór nad Parkiem sprawuje Dyrektor Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych.

§ 6

Niniejsza uchwała nie narusza uprawnień nabytych na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, prawomocnych orzeczeń i decyzji administracyjnych i innych aktów prawnych, obowiązujących w dniu wejścia w życie uchwały.

§ 7

W zakresie uregulowanym niniejszą uchwałą tracą moc:

- 1) uchwała nr 148/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”,
- 2) uchwała nr 261/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. o zmianie uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”.

§ 8

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Pomorskiego.

§ 9

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

PRZEWODNICZĄCY
Sejmiku Województwa Pomorskiego

Jan Kleinsmidt

UZASADNIENIE

Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” (PKMW) utworzony został 34 lata temu na mocy uchwały nr VI/51/85 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Elblągu z dnia 26 kwietnia 1985 r. Jego powierzchnia wynosiła wówczas 3 887,5 ha, a powierzchnia otuliny 18 503,2 ha. Korekty powierzchni dokonano w 2006 r. (Rozporządzenie Wojewody Pomorskiego Nr 56/06 z dnia 15 maja 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”) poszerzając Park do 4 410 ha, a jego otulinę do 22 703 ha. Obszar Parku znajdował się w granicach gmin: miejskiej Krynica Morska (cała gmina) i Sztutowo (część), otulina zajmowała część gminy Sztutowo, znaczną część gminy Stegna oraz niewielki fragment gminy Nowy Dwór Gdański i wody Zalewu Wiślanego w granicach województwa pomorskiego. Od 1 lipca 2010 r. Park Krajobrazowy „Mierzeja Wiślana” wszedł w skład Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych.

Idea powiększenia Parku Krajobrazowego Mierzeja Wiślana w kierunku zachodnim (do Przekopu Wisły) nie jest nowym pomysłem i stanowiła rozwinięcie intencji artykułowanych od wielu lat. Pierwsze koncepcje nowoczesnego zagospodarowania Mierzei Wiślanej i określenia zasad polityki przestrzennej wynikającej z uwarunkowań ekologicznych, ekonomicznych i społecznych, z uznaniem wiodącej roli różnych form wypoczynku i turystyki, rozpoczęto opracowywać już w 1986 r. W tymże roku wojewoda elbląski wydał *Obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzania Planu Regionalnego Zagospodarowania Przestrzennego Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”*. Badaniami objęto cały pas mierzei na wschód od Przekopu Wisły – od Mikoszewa po Piaski. Wyniki prac zostały zaprezentowane na seminarium zorganizowanym w kwietniu 1987 r., a streszczenia opublikowane w broszurze Instytutu Ochrony Środowiska Oddział w Gdańsku pt. *Polityka przestrzenna na obszarze Mierzei Wiślanej*.

Koncepcja powiększenia parku krajobrazowego zawarta została także w zapisach Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego z 2016 roku. W kierunkach rozwoju, określających zachowanie i odtwarzanie zasobów środowiska przyrodniczego województwa i jego spójności, wskazano na potrzebę powiększenia PKMW, obejmującego pozostałą część pasa Mierzei Wiślanej do Przekopu Wisły.

Dotychczasowy obszar PKMW obejmował jedynie centralną i wschodnią część Mierzei Wiślanej. Granicę wschodnią Parku stanowiła granica Rzeczypospolitej Polskiej z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej. Granicę północną – plaże w rejonie linii brzegu morskiego. Granica południowa poprowadzona była zasadniczo wzdłuż granicy działek ewidencyjnych brzegu Zalewu Wiślanego. Granicę zachodnią ustalono natomiast w sposób sztuczny - wewnątrz lasu w miejscowości Sztutowo i była ona całkowicie nieczytelna w terenie. Podzielono w ten sposób jednolitą Mierzeję Wiślaną na obszar chroniony w Parku i nie w pełni chroniony w jego otulinie. Należy zaznaczyć, iż **podział ten od samego początku nie uwzględniał specyfiki regionu i nie odpowiadał rzeczywistym lokalnym uwarunkowaniom geograficznym, przyrodniczym, krajobrazowym, historyczno-kulturowym i społecznym**. Mierzeja Wiślana na wschód od ujścia Przekopu Wisły stanowi zwartą krajobrazowo, geologicznie i przyrodniczo oraz kulturowo całość. Jest to kompleks leśno-wydmowy o unikalnej w skali kraju, bardzo wysokiej spójności wewnętrznej, którego nie przerywają w pełni nawet jednostki osadnicze oraz ich infrastruktura rekreacyjna w pasie bezpośrednio przy morzu. Stanowi on swoisty korytarz ekologiczny i istotny fragment szlaków wędrówek ptaków, dla których zachowanie leśno-wydmowego charakteru obszaru i jego krajobrazu ma doniosłe znaczenie. Jest to również obszar powiązany kulturowo ciągiem miejscowości o charakterze wypoczynkowym, z tradycjami w dziedzinie rybołówstwa morskiego. Sztuczne rozdzielanie tak wyraźnej całości na obszar objęty i nie objęty ochroną

nie miało żadnego logicznego uzasadnienia i nie służyło pełnej ochronie przyrodniczo-krajobrazowej wybitnie odróżniającego się regionu geograficznego. Dotychczasowy podział był również nieadekwatny do samej nazwy Parku, która *a priori* sugerowała zwartą całość. Objęcie zatem ochroną prawną w formie parku krajobrazowego fragmentu ok. 15 kilometrów Mierzei Wiślanej, znajdującego się dotychczas w otulinie PKMW było jedynym logicznym rozwiązaniem istniejącego stanu.

Otulinę PKMW stanowiły przede wszystkim Żuławy Wiślane. Osiedlający się na nich od XVI wieku mennonici (oleńdrzy) przywieźli ze sobą wypraktykowane od dawna standardy budowy i eksploatacji gospodarstw rolnych. Dzięki ich wysiłkom niegościnnie rozlewiska delty Wisły stały się możliwymi do uprawy polderami, powstała przy tym istniejąca do dziś sieć kanałów melioracyjnych i grawitacyjny system odwadniający. Wzdłuż cieków wodnych, kanałów oraz na granicy pól sadzono szpalery wierzb, które regularnie, co kilka lat, głowiono. W ciągu ostatnich 100 lat na Żuławach dokonały się jednak ogromne zmiany krajobrazowe – część cieków wodnych i kanałów melioracyjnych przegrodzono przepustami, co doprowadziło do fragmentacji sieci hydrograficznej i utworzenia zbiorników o charakterze starorzeczy. Po II wojnie światowej wiele zadrzewień wierzbowych wycięto, nie zastępując ich nowymi, wskutek czego w sposób widoczny zubożał nie tylko żuławski krajobraz, ale i różnorodność biologiczna. Ostatnie 30 lat to także zmiany użytkowania – dawne, ekstensywne rolnictwo różnorodnych upraw na stosunkowo niewielkich polach coraz częściej zastępują monokultury (głównie rzepaku) zakładane w gospodarstwach wielkopowierzchniowych. Zanikać zaczęły łąki, a wraz z nimi bogactwo fauny, a z dawnego systemu szpalerów wierzbowych w wielu miejscach pozostały co najwyżej pojedyncze drzewa. Coraz więcej interesujących obiektów architektonicznych ulega degradacji. W trosce o zachowanie wciąż jeszcze istniejących ogromnych walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych oczywista stała się więc konieczność objęcia przynajmniej fragmentu lokalnie reprezentatywnej części Żuław ochroną w formie parku krajobrazowego, co dałoby możliwość znacznie skuteczniejszych działań m.in. w zakresie edukacji, promocji regionu oraz ochrony czynnej.

Utworzenie nowego **Parku Krajobrazowego Mierzei i Żuław Wiślanych (PKMiŻW)** opiera się na połączeniu obszaru dotychczas istniejącego Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana” z całą północną częścią otuliny, tj. pozostałą częścią geologicznie rozumianej Mierzei Wiślanej (z pominięciem zwartej zabudowy jednostek osadniczych) oraz fragmentem tzw. Żuław Wielkich znajdujących się uprzednio we wschodniej i południowo-wschodniej części otuliny.

W granicach nowego parku, oprócz całej gminy miejskiej Krynica Morska, znajdzie się niemal cała gmina Sztutowo (do granic OChK Rzeki Szkarpawy i Tugi) oraz tereny nadmorskie i leśne w gminie Stegna. Zmianie ulegnie przy tym granica otuliny – zostanie ona częściowo w obecnych granicach (gmina Stegna), a częściowo przesunie się znacznie na południe, wzdłuż rzeki Tugi.

Szczególne cele ochrony PKMiŻW wynikają ze zróżnicowania regionalnego jego obszaru i obejmują najważniejsze cele sformułowane wcześniej dla Parku Krajobrazowego „Mierzeja Wiślana”, rozszerzone o cele dedykowane regionowi Żuław Wiślanych. Wielowiekowe, rolnicze użytkowanie terenów podmokłych i zalewowych doprowadziło do wytworzenia lokalnie bardzo specyficznych walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych. Ich ochrona wymaga przede wszystkim: zachowania historycznej sieci melioracyjnej, wzorców architektonicznych oraz zachowania istniejących zadrzewień i tworzenia nowych. Istotnymi celami wspomagającymi tak pojętą ochronę są: edukacja ekologiczna, uświadamianie regionalnej, uwarunkowanej historycznie odrębności kulturowej oraz propagowanie tradycyjnych metod działalności rolniczej. Działania wpisujące się

w powyższe cele dotychczas istniejący PKMW wykonywał na Żuławach od co najmniej dekady.

Ze względu na uwarunkowania geograficzne oraz historyczno-kulturowe na obszarze tworzonego Parku zakaz zabudowy w sąsiedztwie wód ograniczony został do strefy 15 m wzdłuż systemu hydrograficznego cieków o charakterze naturalnym w delcie Wisły. Ograniczenie to wynika z wartości historyczno-kulturowych, jaką jest tradycyjny sposób zabudowy wsi (ulicówki, łańcuchówki przywałowe) oraz ma na celu utrzymanie ładu przestrzennego przy lokowaniu nowej zabudowy. Należy zaznaczyć, iż wprowadzenie strefy zakazu zabudowy dotyczy tylko Żuław Wiślanych i wynika z ich unikatowych w skali kraju cech krajobrazu, reżimu hydrologicznego oraz historii użytkowania. Z ochroną krajobrazu ściśle wiąże się również zakaz usuwania zadrzewień śródpolnych i nadwodnych. Wyróżniono tu zadrzewienia o charakterze pasmowym (przeważnie szpalery wierzbowe), zadrzewienia o charakterze kęp oraz pojedyncze drzewa osadzone w krajobrazie otwartym, o cechach pomnikowych, lub cenne przyrodniczo (np. są siedliskiem rzadkich gatunków flory, fauny i mykobioty, mimo późnego wieku odznaczają się wysoką witalnością i dobrym stanem zdrowotnym).

Cały obszar PKMiŻW jest dość dobrze rozpoznany pod względem przyrodniczym, architektonicznym i historyczno-kulturowym dzięki intensywnym badaniom własnym pracowników Parku oraz jednostek naukowych z Gdańska, Elbląga i Olsztyna. Wiele cennych informacji pochodzi również od lokalnych specjalistów z różnych dziedzin, przede wszystkim faunistów.

Wchodząca w skład nowego parku część Mierzei Wiślanej jest bardzo jednolita krajobrazowo. Tworzy ją kompleks wydm nadmorskich i lasów, dodatkowym urozmaiceniem jest infrastruktura rekreacyjna w rejonie najważniejszych dojsć dopływowych i śródleśne ośrodki wypoczynkowe (głównie w Stegnie i Sztutowie) oraz rejon stożka ujściowego Przekopu Wisły. Występują tu siedliska przyrodnicze (również z załącznika II do Dyrektywy Siedliskowej, chronione w sieci Natura 2000), takie jak: układy nadmorskie (kidzina, plaże, przedwydmia, wydmy białe i szare oraz wydmy z zaroślami rokitnika, które znajdowały się poza PKMW), różne typy lasów (bażynowe bory nadmorskie, kwaśne dąbrowy, kwaśne buczyny, brzeziny bagienne, olsy, a nawet jedyne w tej części Mierzei grądy) oraz ich zbiorowiska zastępcze i torfowiska przejściowe. Istnieją również stanowiska chronionych roślin naczyniowych, w tym zagrożonych (w skali regionalnej i/lub krajowej), np. Inicy wonnej (*Linaria odora*), mikołajka nadmorskiego (*Eryngium maritimum*), zimoziołu północnego (*Linnaea borealis*) oraz jedyne na Mierzei Wiślanej (na wschód od Przekopu Wisły), np.: lilii bulwkowatej (*Lilium bulbiferum*), pływacza mniejszego (*Utricularia minor*), rosiczki okrągłolistnej (*Drosera rotundifolia*). Odnotowano też interesujące gatunki grzybów, m.in. sromotnik fiołkowy (*Phallus hadriani*).

Pod względem faunistycznym najcenniejszy na Mierzei jest rejon ujścia Przekopu Wisły – tu znajdują się stanowiska lęgowe rybitw: białoczelnej (*Sterna albifrons*), rzecznej (*S. hirundo*) i czubatej (*S. sandvicensis*). Stożek ujściowy to również miejsce wypoczynku foki szarej (*Halichoerus grypus*) oraz jedyne znane na Mierzei miejsce występowania zmieraczka zalewowego (*Orchestia cavimana*) i prawdopodobnie jedyne ropuchy paskówki (*Epidalea calamita*).

Omawiany fragment Mierzei Wiślanej jest zagospodarowany turystycznie – przebiegają tędy żółty Szlak Jantarowy (nr 1556) oraz Wiślana Trasa Rowerowa R-9. Jest również udostępniony edukacyjnie dzięki trzem ścieżkom dydaktycznym z tablicami opracowanymi przez pracowników Parku. Pierwsza ścieżka pn. „Las wokół nas” zlokalizowana jest wokół siedziby Parku i odwiedzana przez cały rok przez grupy dzieci i młodzieży. Drugą ścieżkę

wytyczono przez rekomendowane do zwiedzania fragmenty rezerwatu przyrody „Mewia Łacha”. Trzecia ścieżka pn. „Wydma edukacyjna” znajduje się na terenie Szkoły Podstawowej w Sztutowie i jest dostępna także dla turystów.

Od kilku lat służba Parku - za zgodą Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku - aktywnie uczestniczy w realizacji działań ochronnych w rezerwacie przyrody „Mewia Łacha”, m.in. organizując wraz z wolontariuszami Błękitnego Patrolu WWF, Urzędem Morskim w Gdyni i Urzędem Gminy w Steganie cykliczne akcje usuwania odpadów z plaż rezerwatu.

PKMiŻW obejmie również cenne przyrodniczo i krajobrazowo fragmenty Żuław w gminach Sztutowo i Stegna, które znajdowały się dotychczas w otulinie PKMW. Część żuławska geobotanicznie mocno kontrastuje z częścią mierzejową. Występują tu zagrożone gatunki roślin związane przede wszystkim z wodą, m.in. grzybieńczyk wodny (*Nymphoides peltata*), salwinia pływająca (*Salvinia natans*), starzec błotny (*Senecio paludosus*), wolffia bezkorzeniowa (*Wolffia arrhiza*) oraz liczne gatunki rzadszych rdestnic (*Potamogeton* sp.). Spośród chronionych siedlisk przyrodniczych na szczególną uwagę zasługują estuaria (ujścia rzeczne), zbiorniki wodne wyodrębnione z dawnej sieci hydrograficznej i melioracyjnej, pełniące funkcje starorzeczy, welonowe ziołorośla nadrzeczne oraz łąki, które współcześnie znikają z całego rejonu Zalewu Wiślanego. Siedliska te tworzą mozaikę przestrzenną i stanowią kluczowe ostoje lokalnej bioróżnorodności – dzięki nim możliwe jest przetrwanie licznych gatunków fauny otwartego krajobrazu rolniczego, która znajduje tu swoje miejsca stałego lub sezonowego bytowania. Najciekawszymi gatunkami zwierząt, które obserwowano w części żuławskiej są przede wszystkim ptaki: łabędź krzykliwy (*Cygnus cygnus*), płomykówka (*Tyto alba*), rycyk (*Limosa limosa*), który ma tu swoje jedyne obecnie lęgowiska na Pomorzu Gdańskim oraz zalatująca siewka złotawa (*Pluvialis fulva*).

Charakterystyczna zabudowa wsi żuławskich, historycznie lokowanych wzdłuż rzek niemal w bezpośrednim sąsiedztwie ich obwałowania jako rzędówki i szeregówki przywałowe stanowi szczególnie ważny element krajobrazu. Istniejące zagrody olęderskie na terpach, wraz z charakterystycznym układem przestrzennym zabudowań gospodarczych są reliktem historii regionu oraz źródłem wzorców godnych naśladowania również współcześnie. Całości dopełniają pasmowe zadrzewienia wierzbowe oraz kępy drzew. Tradycyjnej zabudowie oraz zieleni naturalnej i urządzonej w jej obrębie towarzyszy specyficzna, synantropijna flora, mykobiota i fauna.

Omawiana część Żuław jest w pewnym stopniu zagospodarowana turystycznie, jest to jednak udostępnienie niewystarczające. Rejon nadzalewowy oraz delta Wisły wchodzi w skład „Pętli Żuławskiej”. Aktualnie brak lądowych szlaków turystycznych (fragment tzw. Szlaku Mennonitów pozostaje w otulinie).

Obszar ten od ponad dekady poddawany był intensywnym działaniom z zakresu ochrony czynnej, mającym również znaczenie jako czynnik odtwarzający tradycyjny, lokalny krajobraz kulturowy oraz podwyższający bioróżnorodność regionu. Na terenie gminy Sztutowo pracownicy PKMW od co najmniej 2008 r. corocznie sadzili kilkaset żywokołów wierzbowych oraz tworzyli remizy i zadrzewienia śródpolne, dzięki nasadzeniu odpowiednich gatunków krzewów i drzew owocowych starych odmian. W latach następnych nasadzenia te obejmowane były monitoringiem i troskliwą opieką wg aktualnych potrzeb, w tym również koniecznemu formowaniu (głowieniu wierzb co ok. 5-7 lat). Historii i funkcjom tego typu zieleni w agrosystemach poświęcona została wydana przez PKMW w 2010 r. publikacja pt. „Zadrzewienia śródpolne – ważny element tradycyjnego rolnictwa na Żuławach

Wiślanych”. Od kilku lat PKMW aktywnie chronił również wybrane obiekty w żuławskiej części otuliny, m.in. niektóre starorzecza i tworzył nowe (np. zbiornik astatyczny w Łaszce) w ramach działań dedykowanym siedliskom ptaków.

Utworzenie Parku Krajobrazowego Mierzei i Żuław Wiślanych pozwoli na większą dostępność oferty edukacyjnej dla mieszkańców części dawnej otuliny PKMW oraz uskuteczni popularyzację walorów regionu. Jest też czynnikiem znacznie podwyższającym atrakcyjność agroturystyki i turystyki kwalifikowanej, która obecnie omija znaczną część Żuław Wiślanych.

Wobec powyższych podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.